

Σουχουμλής

Γράφει ο Γεώργιος Γρηγοριάδης • elsuhum@yahoo.com
Μελετήτης της Ιστορίας του Ελληνισμού του Σουχούμ και της ΑμπχαζίαςСУХУМСКОЕ
ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΟΒΧΕΣΤΒΟ.
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΣ
ΣΟΥΧΟΥΜ.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΙΑΧΙΟΠΟΥΛΟΣ

Μεγάλος Έλληνας καπνοπαραγωγός του Σουχούμ

Η οικονομική ανάπτυξη της Αμπχαζίας στα τέλη του 19ου και στις αρχές του 20ού αι. οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στη διάδοση της καλλιέργειας και παραγωγής καπνού. Λίγες δεκαετίες νωρίτερα, πριν από το μαζικό αποικισμό αυτών των τόπων από τους Πόντιους Έλληνες και τους Αρμένιους Χεμισί από την Οθωμανική Αυτοκρατορία, η καπνοκαλλιέργεια σε αυτά τα μέρη ήταν πρακτικά άγνωστη. Δεν είναι περιεργό που ο Αμπχαζίος γαιοκτήμονας πρίγκιπας Σερβασίντζε, εκφράζοντας τη διάθεση των μεγαλύτερων γαιοκτημόνων της ακτής, ομολόγησε με ειλικρίνεια ότι «πριν από την άφιξη και εγκατάσταση των Αρμενίων και Ελλήνων από τη Μικρά Ασία, η γη μας ήταν άδεια. Δεν μας έδινε κανένα εισόδημα ... και, ξαφνικά, σε μια στιγμή που δεν γνωρίζαμε τι να κάνουμε με τα εδάφη μας, έρχονται Αρμένιοι και Έλληνες. Μπορούμε να πούμε ότι ήρθαν σε μας σαν "μάννα εξ ουρανού"».

Οι περισσότεροι από τους Έλληνες και τους Αρμένιους καλλιέργησαν τα καλύτερα είδη καπνού στην Αμπχαζία, όπως τα ποντιακά «Σαμσούντα» και «Τραπεζούντα» (ή αλλιώς «Τραπεζόν»), τα οποία απέδωσαν μεγάλες και καλής ποιότητας συγκομιδές. Χάρη σε αυτές ο καπνός της Αμπχαζίας θεωρήθηκε ένας από τους καλύτερους στον κόσμο. Η ανάπτυξη μιας κουλτούρας παραγωγής καπνού υψηλής ποιότητας συνέβαλε όχι μόνο στη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου του πληθυσμού των ελληνικών και αρμενικών χωριών, αλλά και στην ταχεία οικονομική ανάπτυξη της χώρας, συμπεριλαμβανομένων και των πόλεων της Αμπχαζίας.

Ένας από τους εξαιρετικούς κατοίκους του Σουχούμ, που ήταν επιτυχημένος έμπορος καπνού την εποχή της ευημερίας και συνέβαλε σημαντικά στην οικονομική ανάπτυξη της Αμπχαζίας, ήταν ο Ιωάννης (Γιάνγκος) Ιαχιόπουλος (Γιαχιόπουλος).

Τα πρώτα βήματα

Ο Ιωάννης Ιαχιόπουλος γεννήθηκε το 1886 στην πόλη Σουχούμ. Ο πατέρας του Νικόλαος Ιαχιόπουλος έφτασε στη Ρωσική Αυτοκρατορία από την Τραπεζούντα, αλλά η καταγωγή του ήταν από την Κρώμνη. Η μάνα του λεγόταν Αθηνά (Ανθούλα) Ξανθοπούλου. Ο πατέρας του πέθανε από την πνευμονία όταν ο Γιάνγκος ήταν 2,5 χρονών.

Το αγόρι από την παιδική ηλικία έδειξε εξαιρετικές ικανότητες, και όταν έκλει-

I.N. Ιαχιόπουλος

σε τα 17, ο νονός του, ως δώρο, άνοιξε γι' αυτόν ένα κατάστημα. Ασχολούμενος με την καπνοβιομηχανία από τα νεανικά του χρόνια, ο Ι. Ιαχιόπουλος ήδη από την ηλικία των 25 ετών κατόρθωσε να αποκτήσει ένα αρκετά αξιοπρεπές κεφάλαιο. Έτσι, αποφασίζει με τα χρήματα που κέρδισε, να χτίσει ένα εργοστάσιο ζύμωσης στο Σουχούμ, κάτι που κατάφερε ήδη στα 28 του. Έκτισε τεράστιο κτίριο εργοστασίου καπνού στη γωνία της οδού Μορσκάια και της παρόδου Ρίμπνι (σήμερα οι οδοί Ακαδημαϊκού Ζαχάρωφ και Ι. Κογκόνια). Το «Εργοστάσιο ζύμωσης καπνού του Ι. Ιαχιόπουλου» άνοιξε το 1914, όπως μαρτυρά η επιγραφή με τα αρχικά Ι. Ν. Ι και το έτος 1914 στην πρόσοψη του κτιρίου, το οποίο και σήμερα διατηρείται και πιάνει σχεδόν ολόκληρο οικοδομικό τετράγωνο.

Στον τελευταίο όροφο ήταν τα διαμερίσματα της οικογένειας του Γιάνγκου. Στον κάτω όροφο υπήρχαν αποθήκες, όπου φέρνανε τον καπνό που παραγόταν στις φυτείες τους, ή επιπροσθέτως αγοράζόταν από τους Αρμένιους και Έλληνες αγρότες. Ακολουθούσε η διαδικασία της ζύμωσης, που είναι μια χημική αντίδραση, κατά την οποία, υπό την επίδραση της υγρασίας και της θερμοκρασί-

Ο Γιάνγκος Ιαχιόπουλος σε νεαρή ηλικία

ας, οι οργανικές ουσίες μετατρέπονται σε ανόργανες, σχηματίζοντας νέες ενώσεις.

Χάρη στην ύπαρξη καλών ειδικών, τα προϊόντα που παράγονται από το εργοστάσιο, ήταν εξαιρετικής ποιότητας και είχαν μεγάλη ζήτηση τόσο στο εδαφος της Ρωσικής Αυτοκρατορίας όσο και στο εξωτερικό. Για την αποστολή στην Οδησό και για την εξαγωγή στο εξωτερικό, ο Ι. Ιαχιόπουλος αγόρασε τρία μικρά πλοία, στα οποία έδωσε ελληνικά ονόματα: «Αστραπή», «Βροντή» και «Βοριάς». Του άρεσε να διοργανώνει διαγωνισμούς μεταξύ των πληρωμάτων τους με υπέρβαση για την κάλυψη μιας ορισμένης απόστασης, και ο νικηφόρος καπετάνιος ελάμβανε ένα βραβείο.

Ο Ι. Ιαχιόπουλος – ένας επιφανής Έλληνας του Σουχούμ

Λόγω των βιομηχανικών και εμπορικών δραστηριοτήτων του, ο Ι. Ν. Ιαχιόπουλος ήταν ένας από τους πλουσιότερους άνδρες του Σουχούμ, ένας αρχοντάθρωπος, ένας κύριος ντυμένος με την τελευταία λέξη της γαλλικής μόδας, και οι αγαπημένες του κολόνιες ήταν μόνο γαλλικές. Η παρουσία του στο θέατρο ή στη δημόσια συνέλευση του Σουχούμ προκαλούσε πάντα αναστάτωση. Μάλι-

στα έλεγαν γι' αυτόν, ότι αν υπήρχε μισό γαλλικό αρώματος κάππου, τότε πέρασε από κει σαφώς ο Ιαχιόπουλος! Ταξίδευε με τη δική του άμαξα Φαέθων.

Ο Ι. Ν. Ιαχιόπουλος υπήρξε ενεργό μέλος της Ελληνικής Κοινότητας του Σουχούμ. Διέθεσε πολλά χρήματα στις δραστηριότητες της κοινωνίας συμπεριλαμβανομένης της ανέγερσης του ελληνικού σχολείου και της ελληνικής εκκλησίας. Στα έγγραφα της κοινότητας εκείνης της εποχής (τις δύο πρώτες δεκαετίες του 20ού αι.), συχνά εμφανίζεται η υπογραφή του. Χορηγούσε αρκετά χρήματα για τις εκδηλώσεις της ελληνικής φιλανθρωπικής κοινότητας του Σουχούμ «Μόρφωσις». Επίσης, συνέβαλε σημαντικά στη Φιλανθρωπική Οργάνωση Σουχούμ, πρόεδρος της οποίας ήταν η Ευτέρπη Κομνηνού του Παύλου. Η φιλανθρωπία του πλούσιου Έλληνα εκδηλωνόταν επιπλέον στην ετήσια προσφορά του με νέα ρούχα στα ορφανά παιδιά.

Για τις κόρες του αγόραζε ακριβά ρούχα, αλλά προτού βγουν έξω στο δρόμο, έντυνε και τα παιδιά των γειτόνων, έτσι ώστε να μην αισθάνονται υποδεέστεροι και κατώτεροι.

Το Πάσχα, όταν σφάζανε τα πρόβατα, οπωσδήποτε διανεμόταν το κρέας σε οικογένειες που είχαν ανάγκη, και όταν σφάζανε μια αγελάδα, έδινε το μισό κρέας της στους γείτονες.

Η προεπαναστατική εφημερίδα «Σουχούμσκι Βέστνικ» ανέφερε και το όνομα του Ιαχιόπουλου μεταξύ των πλούσιων κατοίκων του Σουχούμ που έλαβαν μέρος στη Λαχειοθήκη «Allegri» για οικογένειες θυμάτων του Α' Παγκοσμίου Πολέμου.

Οι περιπέτειες της οικογένειας!

Το 1907 ο Ιωάννης Ιαχιόπουλος παντρεύτηκε τη Βασιλίσσα Σαϊνόβα (Σαϊνίδου), κόρη του γνωστού εμπόρου της πόλης και μέλους Δ.Σ. της Ελληνικής Κοινότητας του Σουχούμ Βασιλείου Σαϊνόβ (Σαϊνίδη) του Τριαντάφυλλου. Το 1909 γεννήθηκε η Βέρα, η πρωτότοκη κόρη του, το 1911 η Μαρία (Μαίρη), το 1913 η Φωτεινή (Φωφώ), το 1916 η Όλγα και το 1918 η Αθήνα.

Μέχρι το 1919, η οικογένεια ζούσε στο Σουχούμ, αλλά λόγω της αναταραχής στη χώρα, ο Γιάνγκος την έφερε στην Κωνσταντινούπολη, όπου έμεινε δύο χρόνια. Ο ίδιος επέστρεψε στην Αμπχαζία, επειδή έπρεπε να συνεχίσει να εργάζεται. Ειδικά μερικά χρόνια αργότερα, με την εφαρμογή της ΝΕΠ (Νέα Οικονομική

Οι κόρες του Ι. Ιαχιόπουλου

Πολιτική), η κατάσταση με την παραγωγή και την πώληση καπνού βελτιώθηκε σημαντικά. Για τη συντήρηση της οικογένειάς του έστειλε χρήματα μέσω της αγγλικής τράπεζας, ενώ και ο ίδιος την επισκεπτόταν στην Κωνσταντινούπολη με τα καράβια του.

Το 1921, λόγω της στρατιωτικής κατάστασης στην Κωνσταντινούπολη, μετέφερε την οικογένειά του στην Ελλάδα, στην πόλη της Μυτιλήνης.

Όντας στη Λέσβο, η σύζυγος του Γιάνγκου Βασιλίσσα, με τα χρήματα που έστειλε ο άνδρας της, αγόρασε έναν ελαιώνα, τον οποίο αργότερα δώρισε στην εκκλησία του Αγίου Γεωργίου, όπως και μερικά από τα χρυσά κοσμήματά της. Στην πόλη της Μυτιλήνης, η οικογένειά ζούσε σε ένα όχι μεγάλο σπίτι, με ευρύχωρη όμως βεράντα και σε πλήρη ευημερία. Το 1927, η σύζυγος και τα παιδιά του Γιάνγκου μετακόμισαν για λίγο στην Αθήνα, πριν επιστρέψουν οριστικά στην πατρίδα τους.

Την περίοδο που η οικογένειά του για χρόνια βρισκόταν μακριά από το σπίτι, ο Γιάνγκος σύναψε σχέση με την όμορφη ηθοποιό του Ελληνικού θεάτρου του Σουχούμ Ελένη Κυνηγοπούλου-Ταγματάρχη, που το 1925 έφερε στον κόσμο τον μοναδικό γιο του Νικόλαο.

Περίπου το 1928 η γυναίκα του Βασιλίσσα με τις κόρες τους επέστρεψαν στο Σουχούμ και η οικογένεια έσμιξε ξανά. Το 1929 γεννήθηκε η έκτη τους κόρη Νινέτα.

Αξίζει να σημειωθεί ότι σε πολλούς από τους ξαδέλφους του με το ίδιο επώνυμο γεννιόντουσαν μόνο κόρες. Και ο Νικόλαος, ο γιος και ο εγγονός του είναι απόγονοι της αρσενικής γραμμής χάρη στους οποίους το όνομα του Ιαχιόπουλου δεν έπαψε να υπάρχει και σήμερα.

«Κουλάκος! Κουλάκος!»

Μετά το τέλος της ΝΕΠ και την αρχή της κολεκτιβοποίησης, η οικονομική κατάσταση του Γιάνγκου Ιαχιόπουλου χειροτέρεψε σε μεγάλο βαθμό. Με

Η άποψη του εργοστασίου του Ι. Ιαχιόπουλου σήμερα

την έλευση της σοβιετικής εξουσίας στην Αμπχαζία, το 1921 η περιουσία του (το εργοστάσιο ζύμωσης καπνού, τα διαμερίσματα, τα σκάφη, ο μύλος) εθνικοποιήθηκε, αλλά ο ίδιος είχε ακόμα την ευκαιρία να συμμετέχει στην παραγωγή καπνού και, πιο πολύ με λαθραίο τρόπο, να το στέλνει στο εξωτερικό.

Έχοντας χάσει το σπίτι του στην πόλη, μετακόμισε στο σπίτι της πεθεράς του και αργότερα αναγκάστηκε να φύγει για το χωριό Άκαπα (Κωνσταντινόβκα), όπου η οικογένεια κληρονόμησε από τον πατέρα του Νικόλαο ένα οικόπεδο 5 εκταρίων.

Στο χωριό συνέχισε να ασχολείται με την καλλιέργεια καπνού, και ήταν ένας καλός ειδικός. Αναγκάστηκε να ενταχθεί στο κολχόζ, αλλά λίγο αργότερα ανακηρύχθηκε «κουλάκος», δηλαδή εύπορος χωρικός. Στο πλαίσιο της προπαγάνδας των Μπολσεβίκων για κολεκτιβοποίηση της γεωργίας και την καταπολέμηση των κουλάκων, εκτός από το γεγονός ότι ο προσφάτως επιτυχημένος επιχειρηματίας, με επτά παιδιά, έχασε σχεδόν όλη την περιουσία του, είχε να αντιμετωπίσει και τα μέλη της τοπικής κομμουνιστικής νεολαίας (Κομσομόλοι), που ρίχνανε πέτρες σ' αυτόν φωνάζοντας «Κουλάκος! Κουλάκος!». Γρήγορα λησμόνησαν πως ήταν αυτός ο ίδιος που πρόσφατα έδινε στους ανθρώπους τη δυνατότητα να κερδίσουν ένα κομμάτι ψωμί ή και ευεργετούσε με τις φιλανθρωπίες του.

Το κράτος για πολλά χρόνια χρησιμοποίησε το κτίριο του πρώην εργοστασίου του για τον ίδιο σκοπό. Πολύ αργότερα, στο κτίριο στεγάστηκαν διάφορα ιδρύματα. Στον πόλεμο Γεωργίας-Αμπχαζίας του 1992-93 κάηκε. Μείνανε πρακτικά μόνο οι τοίχοι.

Το τέλος του Γιάνγκου Ιαχιόπουλου και η ...συνέχεια

Ο Ιωάννης Ιαχιόπουλος πέθανε στη φτώχεια το Σεπτέμβριο του 1948. Ο Θεός τον απάλλαξε από τις νέες δοκιμασίες - την εξορία των Ελλήνων στο Καζακ-

στάν, που πραγματοποιήθηκε τον Ιούλιο του 1949...

Τα χαρίσματα και οι ικανότητες αυτού του ανθρώπου εκδηλώθηκαν σε διάφορους τομείς, και μεταβίβαστηκαν και στους απογόνους του. Παρά τις δυσκολίες, κατόρθωσε να μορφώσει τις κόρες του, οι οποίες ήταν ιδιαίτερα σεβαστές. Ο γιος του Νικόλαος αναδείχθηκε στην κολύμβηση στο ύπτιο τρεις φορές πρωταθλητής της Σπαρτακιάδας των δημοκρατιών της Υπερκαυκασίας και πρωταθλητής της Γεωργίας το 1943-46, βραβεύθηκε με το ασημένιο μετάλλιο του πρωταθλήματος της ΕΣΣΔ σαν αθλητής της «Ντιναμό», υπήρξε μέλος της ομάδας της Γεωργίας στην υδατοσφαίριση, τιμημένος προπονητής της Γεωργίας, διακεκριμένος λειτουργός στη φυσική αγωγή και τον αθλητισμό της Αμπχαζίας, διαιτητής κολύμβησης της Σοβιετικής Ένωσης, γνωστός φιλοτελιστής του Σουχούμ.

Από τα πιο εξέχοντα διαπρεπή εγγόνια ήταν ο Ιωάννης (Ιβάν) Κυβελίδης, γνωστός τραπεζίτης, πρόεδρος της Rosbusinessbank, γενικός διευθυντής ΑΕ «Εξωτερική οικονομική συνεργασία», αντιπρόεδρος της Ένωσης Συνεργατών και Επιχειρηματιών της Ρωσίας, πρόεδρος του Συντονιστικού Συμβουλίου στο «Στρογγυλό Τραπέζι» επιχειρήσεων της Ρωσίας, πρόεδρος του ρωσικού VIP Club και Ομάδας Μαικήνων, πρόεδρος του Ρωσικού Κόμματος Ελεύθερης Εργασίας, πρόεδρος του Συμβουλίου για την Ανάπτυξη της Επιχειρηματικότητας στο πλαίσιο του Συμβουλίου Υπουργών - στην κυβέρνηση της Ρωσίας, ιδρυτής των εφημερίδων «Vek» (Αιώνας) και «Kommersant» (Εμπορος) και του περιοδικού «Επιχειρηματίας», πρόεδρος του εμπορικού συμβουλίου του φιλανθρωπικού οργανισμού International House of Orphans.

Μαθηματικός με εξαιρετικές ικανότητες είναι και ένας άλλος εγγονός του Γιάνγκου Ιαχιόπουλου - αδελφός του Ιβάν - Λάκης (Βασίλης) Κυβελίδης.